

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ യുദ്ധകാണ്ഡേ

॥ ദ്വിചത്യാരിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ദ്വിചത്യാരിംശഃ സർഗഃ ॥

ലങ്കാം പ്രതി വാനരാണാമാക്രമണം രാക്ഷസൈഃ സഹ സംഗ്രാമശ്ച

തതസ്തേ രാക്ഷസാസ്തുത്ര
ഗത്യാ രാവണമന്ദിരം |
ന്യവേദയൻ പുരീം രുദ്ധാം
രാമേണ സഹ വാനരൈഃ || 6.42.1 ||

രുദ്ധാം തു നഗരീം ശ്രുത്യാ
ജാതക്രോധോ നിശാചരഃ |
വിധാനം ദ്വിഗുണം കൃത്യാ
പ്രാസാദം ചാപ്യരോഹത || 6.42.2 ||

സ ദദർശ വൃതാം ലങ്കാം
സശൈലവനകാനനാം |
അസംഖ്യൈർഹരിഗണൈഃ
സർവതോ യുദ്ധകാക്ഷിഭിഃ || 6.42.3 ||

സ ദൃഷ്ട്യാ വാനരൈഃ സർവൈ -
ർവസുധാം കപിലീകൃതാം |
കഥം ക്ഷപയിതവ്യാഃ സ്യു -
രിതി ചിന്താപരോദ്ഭവത് || 6.42.4 ||

സ ചിന്തയിത്യാ സുചിരം
 ധൈര്യമാലംബ്യ രാവണം |
 രാഘവം ഹരിയുമാംശ്ച
 ദദർശായതലോചനഃ || 6.42.5 ||

രാഘവഃ സഹ സൈന്ധവേന
 മുദിതോ നാമ പുഷ്പുവേ |
 ലങ്കാം ദദർശ ഗുപ്താം വൈ
 സർവതോ രാക്ഷസൈർവൃതാം || 6.42.6 ||

ദൃഷ്ട്വാ ദാശരഥീർലങ്കാം
 ചിത്രധ്വജപതാകിനീം |
 ജഗാമ സഹസാ സീതാം
 ദുഃഖമാനേന ചേതസാ || 6.42.7 ||

അത്ര സാ മൃഗശാവാക്ഷീ
 മത്കൃതേ ജനകാത്മജാ |
 പീഡ്യതേ ശോകസന്തപ്താ
 കൃശാ സ്ഥണ്ഡിലശായിനീ || 6.42.8 ||

നിപീഡ്യമാനാം ധർമാത്മാ
 വൈദേഹീമനുചിന്തയൻ |
 ക്ഷിപ്രമാജ്ഞാപയദ് രാമോ
 വാനരാൻ ദ്വിഷതാം വധേ || 6.42.9 ||

ഏവമുക്തേ തു വചസി
 രാമേണാക്ലിഷ്ടകർമണാ |
 സംഘർഷമാണാഃ പ്ലവഗാഃ
 സിംഹനാദൈരനാദയൻ || 6.42.10 ||

ശിവരൈർവീകിരാമൈതാം
 ലങ്കാം മുഷ്ടിഭിരേവ വാ |
 ഇതി സു ദധിരേ സർവേ
 മനാംസി ഹരിയുമപാഃ || 6.42.11 ||

ഉദ്യദ്യ ഗിരിശൃംഗാണി
 മഹാന്തി ശിവരാണി ച |
 തരുംശ്ചോത്പാദ്യ വിവിധാം -
 സ്തിഷ്ഠന്തി ഹരിയുമപാഃ || 6.42.12 ||

പ്രേക്ഷതോ രാക്ഷസേന്ദ്രസ്യ
 താൻയനീകാനി ഭാഗശഃ |
 രാഘവപ്രിയകാമാർഥം
 ലങ്കാമാരുരുഹുസ്തദാ || 6.42.13 ||

തേ താമ്രവക്ത്രാ ഹേമാഭാ
 രാമാർഥേ തൃക്തജീവിതാഃ |
 ലങ്കാമേവാഭ്യവർത്തന്ത
 സാലഭൂധരയോധിനഃ || 6.42.14 ||

തേ ദ്രുമൈഃ പർവതാഗ്രൈശ്ച
 മുഷ്ടിഭിശ്ച പ്ലവംഗമാഃ |
 പ്രാകാരാഗ്രാൺയസംഖ്യാനി
 മമന്മുസ്തോരണാനി ച || 6.42.15 ||

പരിഖാൻ പുരയന്തശ്ച
 പ്രസന്നസലിലാശയാൻ |
 പാംസുഭിഃ പർവതാഗ്രൈശ്ച
 തൃണൈഃ കാഷ്ഠൈശ്ച വാനരാഃ || 6.42.16 ||

തതഃ സഹസ്രയുമാശ്ച
 കോടിയുമാശ്ച യുഥപാഃ |
 കോടിയുഥശതാശ്ചാൻയേ
 ലങ്കാമാരുരുഹുസ്സദാ || 6.42.17 ||

കാഞ്ചനാനി പ്രമർദ്ദന്ത -
 സ്തോരണാനി പ്ലവംഗമാഃ |
 കൈലാസശിഖരാഗ്രാണി
 ഗോപുരാണി പ്രമഥ്യ ച || 6.42.18 ||

ആപ്ലവന്തഃ പ്ലവന്തശ്ച
 ഗർജന്തശ്ച പ്ലവംഗമാഃ |
 ലങ്കാം താമഭിധാവന്തി
 മഹാവാരണസന്നിഭാഃ || 6.42.19 ||

ജയത്യുരുബലോ രാമോ
 ലക്ഷ്മണശ്ച മഹാബലഃ |
 രാജാ ജയതി സുഗ്രീവോ
 രാഘവേണാഭിപാലിതഃ || 6.42.20 ||

ഇത്യേവം ഘോഷയന്തശ്ച
 ഗർജന്തശ്ച പ്ലവംഗമാഃ |
 അഭ്യധാവന്ത ലങ്കായാഃ
 പ്രാകാരം കാമരുപിണഃ || 6.42.21 ||

വീരബാഹുഃ സുബാഹുശ്ച
 നലശ്ച പനസസ്തഥാ |
 നിപീഡ്യോപനിവിഷ്ടാനേ
 പ്രാകാരം ഹരിയുഥപാഃ |

ഏതസ്മിന്നന്തരേ ചക്രൂഃ
സ്തസ്മാവാദനിവേശനം || 6.42.22 ||

പൂർവദ്വാരം തു കുമുദഃ
കോടിഭിർദശഭിർവൃതഃ |
ആവൃത്യ ബലവാംസ്തസ്മൗ
ഹരിഭിർജിതകാശിഭിഃ || 6.42.23 ||

സഹായാർഥേ തു തസ്യൈവ
നിവിഷ്ടഃ പ്രഘസോ ഹരിഃ |
പനസശ്ച മഹാബാഹു -
ർവാനരൈരഭിസംവൃതഃ || 6.42.24 ||

ദക്ഷിണദ്വാരമാസാദ്യ
വീരഃ ശതബലിഃ കപിഃ |
ആവൃത്യ ബലവാംസ്തസ്മൗ
വിംശത്യാ കോടിഭിർവൃതഃ || 6.42.25 ||

സുഷേണഃ പശ്ചിമദ്വാരം
ഗത്യാ താരാപിതാ ബലീ |
ആവൃത്യ ബലവാംസ്തസ്മൗ
കോടികോടിഭിരാവൃതഃ || 6.42.26 ||

ഉത്തരദ്വാരമാഗമ്യ
രാമഃ സൗമിത്രിണാ സഹ |
ആവൃത്യ ബലവാംസ്തസ്മൗ
സുഗ്രീവശ്ച ഹരീശ്വരഃ || 6.42.27 ||

ഗോലാംഗൂലോ മഹാകായോ
ഗവാക്ഷോ ഭീമദർശനഃ |

വൃതഃ കോട്യാ മഹാവിര്യ -
സ്തസ്മൗ രാമസ്യ പാർശ്വതഃ || 6.42.28 ||

ഋക്ഷാണാം ഭീമകോപാനാം
ധൃമഃ ശത്രുനിബർഹണഃ |
വൃതഃ കോട്യാ മഹാവിര്യ -
സ്തസ്മൗ രാമസ്യ പാർശ്വതഃ || 6.42.29 ||

സന്നദ്ധസ്തു മഹാവിര്യോ
ഗദാപാണിർവിഭീഷണഃ |
വൃതോ യത്തൈസ്തു സചിവൈ -
സ്തസ്മൗ യത്ര മഹാബലഃ || 6.42.30 ||

ഗജോ ഗവാക്ഷോ ഗവയഃ
ശരഭോ ഗന്ധമാദനഃ |
സമന്താത് പരിധാവന്തോ
രരക്ഷൂർഹരിവാഹിനീം || 6.42.31 ||

തതഃ കോപപരീതാത്മാ
രാവണോ രാക്ഷസേശ്വരഃ |
നിർയാണം സർവസൈന്ധാനാം
ദ്രുതമാജ്ഞാപയത് തദാ || 6.42.32 ||

ഏതച്ഛൂത്യാ തദാ വാക്യം
രാവണസ്യ മുഖേരിതം |
സഹസാ ഭീമനിർഘോഷ -
മുദ്ഘോഷം രജനീചരൈഃ || 6.42.33 ||

തതഃ പ്രബോധിതാ ഭേര്യ -
ശ്വന്ദ്രപാണ്ഡുരപുഷ്കരാഃ |

ഹേമകോണൈരഭിഹതാ
രാക്ഷസാനാം സമന്തതഃ || 6.42.34 ||

വിനേദുശ്ച മഹാഘോഷാഃ
ശംഖാഃ ശതസഹസ്രശഃ |
രാക്ഷസാനാം സുഘോരാണാം
മുഖമാരുതപൂരിതാഃ || 6.42.35 ||

തേ ബഭുഃ ശുഭനിലാംഗാഃ
സശംഖാ രജനീചരാഃ |
വിദ്യുൻമണ്ഡലസന്നദ്ധാഃ
സബലാകാ ഇവാംബുദാഃ || 6.42.36 ||

നിഷ്ക്രന്തി തതഃ സൈന്ധ്യാ
ഹൃഷ്ടാ രാവണചോദിതാഃ |
സമയേ പൂർയമാണസ്യ
വേഗാ ഇവ മഹോദയേഃ || 6.42.37 ||

തതോ വാനരസൈന്ധ്യേന
മുക്തോ നാദഃ സമന്തതഃ |
മലയഃ പൂരിതോ യേന
സസാനുപ്രസ്ഥകന്ദരഃ || 6.42.38 ||

ശംഖദുന്ദുഭിനിർഘോഷഃ
സിംഹനാദസ്തൂരസ്വിനാം |
പൃഥിവീം ചാന്തരിക്ഷം ച
സാഗരം ചാഭ്യനാദയത് || 6.42.39 ||

ഗജാനാം ബൃംഹിതൈഃ സാർധം
ഹയാനാം ഹ്രേഷിതൈരപി |

രമാനാം നേമിനിർഘോഷൈ
രക്ഷസാം വദനസ്വനൈഃ || 6.42.40 ||

ഏതസ്മിന്നന്തരേ ഘോരഃ
സംഗ്രാമഃ സമപദ്യത |
രക്ഷസാം വാനരാണാം ച
യഥാ ദേവാസുരേ പുരാ || 6.42.41 ||

തേ ഗദാഭിഃ പ്രദീപ്താഭിഃ
ശക്തിശൂലപരശ്യയൈഃ |
നിജ്ജ്വലൂർവാനരാൻ സർവാൻ
കഥയന്തഃ സ്വവിക്രമാൻ || 6.42.42 ||

തഥാ വ്യക്തൈർമഹാകായാഃ
പർവതാഗ്രൈശ്ച വാനരാഃ |
നിജ്ജ്വലൂസ്താനി രക്ഷാംസി
നവൈർദന്തൈശ്ച വേഗിനഃ || 6.42.43 ||

രാജാ ജയതി സുഗ്രീവ
ഇതി ശബ്ദോ മഹാനഭൂത് |
രാജഞ്ജയജയേത്യുക്ത്യാ
സ്വസ്വനാമകഥാം തതഃ || 6.42.44 ||

രാക്ഷസാസ്ത്വപരേ ഭീമാഃ
പ്രാകാരസ്ഥാ മഹീം ഗതാൻ |
വാനരാൻ ഭിന്ദിപാലൈശ്ച
ശൂലൈശ്ചൈവ വ്യഭാരയൻ || 6.42.45 ||

വാനരാശ്ചാപി സക്രൂദ്ധാഃ
പ്രാകാരസ്ഥാൻ മഹീം ഗതാഃ |

രാക്ഷസാൻ പാതയാമാസുഃ
ഖമാപ്സത്യ സ്വബാഹുഭിഃ || 6.42.46 ||

സ സമ്പ്രഹാരസ്തുമുലോ
മാംസശോണിതകർഭമഃ |
രാക്ഷസാം വാനരാണാം ച
സംബഭുവാദ്ഭുതോപമഃ || 6.42.47 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
യുദ്ധകാണ്ഡേ ദ്വിചത്വാരീംശഃ സർഗഃ ||